

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมา

การจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ นับเป็นหัวใจสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 10 ว่า “การจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความสามารถพิเศษต้องจัดด้วยรูปแบบที่เหมาะสมโดยคำนึงถึงความสามารถของบุคคลนั้น” และมาตรา 22 ที่ว่า “กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ”

อย่างไรก็ดี การจัดการศึกษาดังกล่าวเพื่อพัฒนาผู้เรียนซึ่งมีความสามารถพิเศษด้านภาษาอังกฤษได้เต็มตามศักยภาพอันเป็นการตอบสนองพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ยังอยู่ในวงจำกัด และได้ดำเนินการนำร่องในโรงเรียนเพียงไม่กี่แห่งในเขตกรุงเทพมหานคร การดำเนินการนำร่องดังกล่าวได้ก่อให้เกิดองค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบและกระบวนการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านภาษาอังกฤษในระดับหนึ่ง

ในการดำเนินการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านภาษาอังกฤษ โรงเรียนจำเป็นต้องเตรียมความพร้อมด้านโครงสร้าง กลไกในการจัดการบริหาร บุคลากร งบประมาณ การพัฒนาหลักสูตร การผลิตสื่อ และสภาพแวดล้อม การเตรียมความพร้อมด้านต่างๆเหล่านี้เพื่อรองรับการจัดการศึกษาดังกล่าวซึ่งนับเป็นเรื่องใหม่สำหรับโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาภาคใต้ จำเป็นต้องอาศัยการวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้ที่ได้รับการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพสังคมและบริบทของโรงเรียนในภาคใต้ ด้วยเหตุนี้ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ โดยการสนับสนุนของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จึงดำเนินการวิจัยเชิงปฏิบัติการนำร่องเพื่อขยายเครือข่ายการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านภาษาอังกฤษระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ไปสู่โรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาภาคใต้ ในปีการศึกษา 2547

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยในโครงการขยายเครือข่ายการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (เขตพื้นที่การศึกษาภาคใต้ ปีการศึกษา 2547) มีวัตถุประสงค์ 2 ประการดังนี้

1. เพื่อรายงานผลการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านภาษาอังกฤษในโรงเรียนที่เข้าโครงการในประเด็นต่อไปนี้

- 1.1 การเสาะหาผู้มีความสามารถพิเศษด้านภาษาอังกฤษ
- 1.2 การพัฒนาหลักสูตรสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านภาษาอังกฤษ
- 1.3 การประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้านทักษะภาษาอังกฤษ คุณธรรมและ จริยธรรม ความคิด และจิตพิสัย
- 1.4 การประเมินด้านคุณค่าของหลักสูตร ความพึงพอใจในโครงการ ความรู้ ความ เข้าใจ และความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการ และผลกระทบของโครงการ
2. เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้ด้านปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านภาษาอังกฤษ

1.3 ขอบเขตและลักษณะของการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถ พิเศษด้านภาษาอังกฤษในโรงเรียนที่เข้าโครงการขยายเครือข่ายการจัดการศึกษาสำหรับผู้ มีความสามารถพิเศษด้านภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย (เขตพื้นที่การศึกษาภาคใต้ ปี การศึกษา 2547) การวิจัยดังกล่าวเป็นการนำร่องการจัดการศึกษาลักษณะห้องเรียนพิเศษในระบบ โรงเรียนทั่วไป (school in school) โดยมีกรอบการดำเนินงานทั้งในเรื่องการเสาะหาและคัดเลือกผู้ มีความสามารถพิเศษด้านภาษาอังกฤษ การพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดและ ประเมินผล และการบริหารจัดการที่ถูกต้องตามหลักการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถ พิเศษด้านภาษา ซึ่งรูปแบบและหลักสูตรการศึกษาดังกล่าวจะเป็นส่วนที่บูรณาการเข้ากับ หลักสูตรปกติของโรงเรียน กรอบดำเนินงานวิจัยดังกล่าวครอบคลุมการจัดการศึกษาเพียง 1 ปี การศึกษา คือ ปีการศึกษา 2547 ซึ่งครอบคลุมระยะเวลาเพียงกึ่งหนึ่งของระยะเวลาดำเนิน โครงการจัดการศึกษาดังกล่าวทั้งโครงการ โดยมีระยะเวลาดำเนินการวิจัยภายใต้กรอบดังกล่าว ระหว่างเดือนเมษายน 2547-กรกฎาคม 2548

เนื่องจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา มีนโยบายเปิดโอกาสให้โรงเรียนในเขตพื้นที่ การศึกษาภาคใต้สมัครเข้าร่วมโครงการด้วยความเสมอภาคและทัดเทียมกัน โรงเรียนในโครงการ ขยายเครือข่ายการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย (เขตพื้นที่การศึกษาภาคใต้ ปีการศึกษา 2547) นี้ จึงประกอบด้วย โรงเรียนในเขต พื้นที่การศึกษา ภาคใต้ที่เข้าร่วมโครงการโดยมิได้ผ่านกระบวนการคัดเลือก แต่ด้วยความสมัคร ใจ ด้วยการตอบแบบประเมินความพร้อมของโรงเรียนพร้อมทั้งยื่นแบบแสดงความจำนงเข้าร่วม โครงการไปยังสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา จำนวน 6 โรงเรียน รายละเอียดดังแสดงใน ตารางที่ 1.1 และข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับความพร้อมด้านการสนับสนุนของผู้บริหาร และ ความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียนดังแสดงเป็นข้อมูลเบื้องต้นในภาคผนวก 1 และ 2 ตามลำดับ

ตารางที่ 1.1 โรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

โรงเรียน	จังหวัด	สังกัด
วิเชียรมาตุ	ตรัง	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
บูรณะรำลึก	ตรัง	สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน
พูนหินพิทยาคม	สุราษฎร์ธานี	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
สุราษฎร์ธานี	สุราษฎร์ธานี	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เตรียมอุดมศึกษาภาคใต้	นครศรีธรรมราช	สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
ธิดานุเคราะห์	สงขลา	สำนักบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยในโครงการนี้ใช้หลักการให้หัวหน้าหมวดและครูผู้สอนวิชาภาษาอังกฤษของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. สำรวจความพร้อมด้านการสนับสนุนของผู้บริหาร และความพร้อมด้านสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่สมัครใจเข้าร่วมโครงการ
2. เสาะหาผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษด้านภาษาอังกฤษเข้าร่วมโครงการ
3. พัฒนารูปแบบหรือแผนการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านภาษาอังกฤษ
4. ประเมินผู้เรียนด้านทักษะภาษาอังกฤษ คุณธรรมและจริยธรรม ความคิด และจิตพิสัย ก่อนเริ่มโครงการ
5. พัฒนาหลักสูตรระยะเวลาเรียนและหลักสูตรเพิ่มพูนประสบการณ์ และหน่วยการเรียนรู้สำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านภาษาอังกฤษ และจัดอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมด้านเนื้อหา กระบวนการ และวิธีการสอนในหลักสูตรให้แก่ครูผู้สอนเป็นระยะๆ ตลอด 1 ปีการศึกษา ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตหาดใหญ่
6. ดำเนินการพัฒนาผู้เรียนโดยใช้หลักสูตรและหน่วยการเรียนรู้ที่ได้พัฒนาขึ้นมา
7. ประเมินพัฒนาการของผู้เรียนด้านทักษะภาษาอังกฤษ คุณธรรมและจริยธรรม ความคิด และจิตพิสัย เมื่อจบ 1 ปีการศึกษา และจัดค่ายเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการทั้งหมดได้มีโอกาสพบปะ แลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ ทำกิจกรรมทางภาษา และนำเสนอผลงานในบรรยากาศที่เป็นกันเองและสนุกสนานเป็นเวลา 2 วันในช่วงปิดภาคฤดูร้อน ณ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

วิทยาเขตภาคใหญ่ หลังจากนั้น จึงดำเนินการให้ผู้มีส่วนร่วมในโครงการประเมินคุณค่าของหลักสูตร ความพึงพอใจในโครงการ ความรู้ ความเข้าใจ และความภาคภูมิใจเกี่ยวกับโครงการ และผลกระทบของโครงการ

8. วิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติสำหรับข้อมูลเชิงปริมาณ และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหาสำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ หลังจากนั้นจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์เชิงพรรณนา และรายงานผลการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านภาษาอังกฤษในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้รูปแบบ กระบวนการ และหลักสูตรสำหรับการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. ทราบผลการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านภาษาอังกฤษในโรงเรียนที่เข้าโครงการเมื่อจบ 1 ปีการศึกษา
3. ได้องค์ความรู้ด้านปัจจัยที่มีผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านภาษาอังกฤษ อันจะเป็นประโยชน์ต่อการให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายหรือแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับผู้มีความสามารถพิเศษด้านภาษาอังกฤษในบริบทภาคใต้